

Три године од упокојења блаженопочившег Патријарха српског Иринеја

Данас се навршава три године од када је Патријарх српски Иринеј уснуо у Господу.

Приступна бесједа Његове светости Патријарха Српског г. Иринеја на Устоличењу – Пећка Патријаршија, 3. октобар 2010.

Промислом Божјим и благовољењем Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве, изабран сам и данас уведен у свети Трон српских патријараха. По увођењу у Трон који је утемељио први аутокефални Архиепископ и Просветитељ српски Свети Сава, свестан сам своје слабости и недостојности за овако високо звање. Административно устоличење моје смерности обављено је одмах после избора, 23. јануара ове године, у београдској Саборној цркви. Данас је обављено завршно, званично и предањско устоличење у овом древном седишту српских Архиепископа и Патријараха, у храму Светих Апостола ове свете Пећке Лавре.

Седам и по векова ова свесрпска и општеправославна светиња под својим сводовима чува Трон, на који се узводе наследници Светог Саве и са кога управљају бродом Христове Цркве у границама своје канонске јурисдикције.

Управљају бродом за који је српски народ везао своју историју, своје биће и своју судбину. На бурном мору живота, овај брод и путнике на њему пратили су ветрови и олује, громови и муње док је пловио између многих Сцила и Харибди, вођен Оним Који је „основао Цркву Своју коју ни врата ада неће надвладати” (Мт. 16, 18). Господ Исус Христос, Који је јуче, данас и у векове исти, Господ мојих славних претходника на овоме Трону, Чијом су божанском силом и мудрошћу они управљали Црквом Његовом и верним народом Његовим, неће, надам се и верујем, ни мене, наследника њиховог, у многоме оскудног и недостојног ове превелике части, лишити Своје благодати у управљању Црквом Његовом.

Данас сам свечано узведен и уздигнут на превисоки Трон српских Патријараха, на висину на којој се не може опстати без помоћи и потпоре Божје. Знам да ово служење захтева велику жртву и натчовечански напор, али исто тако знам и исповедам да је моћна и свемоћна благодат Божја која се као дар Божји дарује немоћи људској. Њоме смо уведени из небића у биће, њоме живимо, крећемо се и јесмо. Њоме смо призвани на овај изузетно одговорни степен апостолског служења Богу, Цркви и народу Божјем.

Поред уздања у незаслужену благодат Божју, која немоћи људске исцељује и недостатке допуњује, небеску помоћ очекујем и од светих Архиепископа и Патријараха српских који Господа прославише и које Господ прослави непролазном славом у Царству небеском, посебно оних чије свете мошти почивају у овој славној Светињи.

Њихове ходатајствене молитве пред Лицем Божјим јесу моћна духовна снага и снажна потпора у ношењу радосног крстоносног служења тајни спасења.

Духовну и моралну помоћ и подршку сваке врсте очекујем од своје христољубиве браће архијереја, укључујући и молитве пуноће Цркве – свештенства, монаштва и верног народа – да у молитвеној заједници и саборном делању, Богом дарованим силама, Христову Невесту, Лађу нашега спасења, свету Цркву, украсимо светлим Јеванђелским врлинама и животом по Господу Христу.

Данас сам узведен у Трон патријараха српских који је имао, а и данас има, велику улогу у историји наше Цркве и нашег народа. На њему су седеле свете личности, блистајући врлинским животом, а речју и примером сведочећи и објављујући спасоносне истине Јеванђеља. Они су били и за свагда остали Христодули (слуге Христове) и апостолске слуге свога народа.

Пећки патријарашки Трон био је и остао душа душе српског народа. Он је духовно уједињавао српски народ, као и покрајине настале многобројним сеобама, од којих су најпознатије оне из 1690. и 1737. године. У титулама првојерараха и јерараха новонасталих српских покрајинских Цркава после укидања Пећке Патријаршије (1766.), видно је и упечатљиво сазнање да оне припадају Пећком Трону. Тако је Црква у Црној Гори за читаво време свог постојања остала верна Пећком Трону, сматрајући себе чуварем, а своје митрополите егзарсима Пећког Трона. Слично су се титулисали и епископи далматински, сматрајући себе „митрополитима косовским и егзарсима Трона Пећког”. Тиме се изражавала и потврђивала везаност крајишко-далматинских Срба за косовску колевку и канонска везаност за Пећку Патријаршију.

Ова свест доминирала је, итекако, у животу и за све време постојања српских патријараха у Сремским Карловцима.

Јосиф Рајачић, патријарх изабран на карловачкој мајској скупштини 1848. године и његови наследници никада нису прекидали духовну везу са Пећким Троном, сматрајући себе наследницима Пећких Патријараха.

Обновом Пећке Патријаршије 1920. године и избором митрополита Србије Димитрија за првог Патријарха обновљене Патријаршије, стало се на становиште да изабрани Патријарх треба да настави историју Пећке Патријаршије тамо где је она насилно прекинута. Као знак обнове Пећке Патријаршије, нови Патријарх устоличен је у Пећи 1924. године и од тада па до данас српски патријарси се устоличавају у Пећкој Патријаршији. Тако ће, уверени смо, бити и у временима која долазе.

Од самог почетка постојања Пећке Патријаршије, њени поглавари су попут светих Апостола сејали семе Христове науке на пољу душе народне и са својим народом делили добро и зло и уистину били духовне вође свога народа. У временима мира и народног благостања, градили су цркве и манастире и исте украшавали светим ликовима; писали и преписивали књиге, учили и просвећивали народ духом и истином Јеванђелском, надахњивали га христољубљем и родољубљем, славили Име Божје, како у монашким обитељима тако и у селима и градовима и народним домовима.

У данима народних патњи и страдања, крепили су веру и уливали наду у милост Божју, наду да их Господ неће оставити и да ће дан слободе доћи.

Када су наступале тешке прилике у којима је народ остајао без својих владара, кнезова и старешина, стављали су се на чело народа, мудро га

водећи и настојећи да народ сачува своју веру, језик и богато духовно наслеђе.

Благодарећи својој Цркви и њеним мудрим, христољубивим и родољубивим духовним вођама, наш народ је преживео петстогодишње турско ропство, сачувао своју душу, веру, верске и моралне вредности, као и свест о својој националној припадности.

Време и прилике мог избора и увођења у Трон српских Патријараха у много чему има сличности са временом и околностима у којима је Српска Црква са својим народом доживљавала и преживљавала тешке и судбоносне дане своје историје. Да подсетимо на недавно време свеопштег страдања, готово на свим просторима настањеним нашим народом. Последице тог страдања су још увек видљиве и присутне: уништене цркве и манастири, спаљени народни домови, народ протеран са својих вековних огњишта и, великим делом, расејан широм света.

Све речено може се, нажалост, видети на тлу Косова и Метохије. Не можемо, а да не поменемо преголему рану на телу Српске Православне Цркве и српског народа, овде на Косову и Метохији, на овом уистину «страшном судилишту». Данас смо у посети и поклоњењу овој светињи и најсветијој српској земљи, колевци историје, духовности, хришћанске, православне културе српског народа. На земљи обагреној мученичком крвљу косовских и покосовских мученика. На простору наших највећих светиња, међу којима је и светиња у којој се налазимо, у којој се чувају свете мошти наших Архиепископа и Патријараха и где се налазе гробови молитвеника и подвижника, са светом чудотворном иконом Пресвете Богомајке.

У непосредној близини су велелепни Дечани, врхунац архитектонске и иконографске уметности 14. века, са нетљеним моштима њиховог светог ктитора, Краља Стефана Дечанског. А мало даље је Богородица Љевишка у Призрену, царском граду, са сачуваних десетак средњевековних цркава, манастиром Светих Арханђела, највећом задужбином цара Душана, и славном призренском Богословијом. Да не изоставимо прелепу Грачаницу, славну Бањску, задужбине краља Милутина. Не можемо, а да не поменемо и велику светињу девичку и хиљаду и триста других цркава и манастира подигнутих на овој благословеној земљи српској. У сасвим недавној прошлости су многи свети храмови и манастири спаљени, порушени, опљачкани, као и домови народа српског који је овде вековима живео и оставио неизбрисиве трагове свога постојања и стваралаштва.

Косово и Метохија су данас без стотина хиљада прогнаног српског народа. Бришу се његови духовни трагови и историјски корени.

Још увек су десетине и десетине хиљада избеглих из ове свете земље. Они, окренути према својој вековној груди, са сузним очима и болом у срцу, очекују дан и могућност да се врате својим, иако порушеним и спаљеним, домовима. Само малобројни и најхрабрији су успели да се већ врате на своја огњишта.

Са овог светог места, у овом радосно-болном тренутку, упућујемо вапајни апел моћним факторима света у чијим рукама је судбина Косова и Метохије, уз молитву Господу да не огреше своју душу доношењем решења по питању статуса ове српске јужне покрајине којим би српски народ био лишен вековног права на своју постојбину, на своје домове и на свој иметак, на гробља својих предака и на своје светиње.

Српски народ нема другу средишњу државу осим земље Србије у чијем саставу је вековима Косово и Метохија. Оно има довољно животног простора и места за суживот српског, албанског и других народа. Ова два народа су вековима живела заједно. Зашто не би могли и данас?

Зато, обраћајући се у овом свечаном тренутку са љубављу и поштовањем не само српском православном народу Косова и Метохије него и часном албанском народу и свим овдашњим житељима, позивамо их на мир и заједништво, увек темељено на Божјој и људској правди.

Молимо се Господу, светим пећким угодницима Божјим и светим косовским мученицима, свима светима из рода нашега и свим светим угодницима Божјим да у овој земљи завладају мир, слога и љубав међу народом и да се што пре зацеле све ране свих, нанете мржњом и злбом.

Обраћам се свему часном епископату, свештенству, монаштву и верном народу наше помесне Светосавске Цркве, с молитвом Христу Господу да у свима нама ојача праву веру и верност правди и истини Божјој и јединству Цркве Божје, упућујући нас путевима спасења и духовног и сваког другог препорода.

Са љубављу и благодарношћу за саслужење и за молитвено учешће поздрављам и све овде сабране из целе васељене Предстојатеље и представнике Православних Цркава Божјих. Ваше присуство, Оци и браћо, и учешће у овом свечаном чину наше помесне Цркве сведочи о неразоривом јединству и заједништву Једне, Свете, Саборне и Апостолске Христове Цркве.

Као Првојерарх Српске Православне Цркве, уложићу све напоре, заједно са својом браћом Архијерејима и благоверним народом, да се то јединство Цркве Божје утврди и унапреди, као и јеванђелска мисија Цркве Православне међу свим земаљским народима.

Такође са радошћу и благодарношћу, поздрављам братско присуство високих делегација осталих хришћанских Цркава у овом саборном храму Светих Апостола – Римокатоличке Цркве, Цркава Реформације и Англиканске Цркве. Овај апостолски храм и апостолски саборни чин позива све нас који исповедамо Јединородног Сина Божјег, Богочовека Христа, на обнову апостолске вере у нама и љубави међу нама, као и на испуњење Христове молитве Оцу Небеском: «Да сви једно буду, као ти, Оче, што си у мени и ја у теби, да и они у нама једно буду, да свет верује да си ме ти послао» (Јн. 17, 21).

Са поштовањем и благодарношћу за присуство и пријатељство поздрављам, такође, часне поглаваре и високе представнике Исламске заједнице Србије, као и високе представнике Јеврејске заједнице Србије.

Поздрављам и овде присутне представнике наше Државе на челу са Председником Републике Србије г. Борисом Тадићем, представнике других православних и суседних држава, као и представнике међународне заједнице и дипломатског кора. Поздрављам и Његово Краљевско Височанство, потомка великог Војводе Карађорђа и краља Петра I Карађорђевића, ослободиоца Косова и ујединитеља српског народа.

Теби, народе Божји, сабрани у овој великој цркви пећких Архиепископа и Патријараха, свему народу Божјем и светосавском у Отаџбини и расејању, као и свему народу Божјем и хришћанском и свима људима и народима добре воље, наш Патријарашки благослов: мир вам и благодат Господа нашег Исуса Христа, љубав Бога и Оца и заједница Светога Духа у векове векова. Амин.

„Када говоримо о Патријарху Иринеју, у његовој личности најјасније постају речи Христове: По чему ће вас познати свет да сте моји ученици – по томе што љубите, што волите једни друге. Ко је имао један једини контакт са патријархом Иринејем, могао је да види једноставност, спонтаност, непосредност, али у исто време и срце широко, широко да се не могу поставити границе”, рекао је Његова светост Патријарх српски г. Порфирије о блаженопочившем Патријарху Иринеју

Вјечнаја памјат и Царство Небеско блаженопочившем Патријарху српском

Иринеју.

mitropolija.com